

Çağdaş Edebiyatımızda Almanca - IV

Prof. Dr. Nevzat GÖZAYDIN

Batı Avrupa ülkelerine önceleri işçi göçü olarak başlayan hareketlilik, sonraki yıllarda oralarda giderek artan Türk nüfus dolayısıyla ilk önce Almanların, sonra Fransa, Avusturya, Hollanda ve Belçika vatandaşlarının ilgisini çekti. Bu ilgi doğal bir yol izleyerek oralarda yaşamaya karar veren Türk kökenli insanlarımızın bir bölümünün çifte vatandaşlık hakkını kullanarak diğer ülkelerin de uyruğuna geçip oraların diline ve kültürüne de iyice alışarak kendilerini değişik alanlarda öne çıkarmaya başladılar. Bugünlerde artık Almanya'nın federal veya eyalet meclislerinde, Hollanda'da, Belçika'da ve hatta Avusturya'da bile Türk kökenli vatandaşlarımızın politikada başarılı olduklarını, belediye başkanı, meclis üyesi, milletvekili seçilerek görev yaptıklarını gazetelerimizde sık sık okuyoruz.

Bunların dışında oralardaki okulların tümünde binlerce çocuğumuz o ülke dilinde öğrenim görüyor, mezun olduktan sonra da elde ettikleri bilgi ve becerileri sayesinde hemen her iş kolunda çalışıyor. Sendikaların yönetimine giriyorlar, ayrı ayrı dostluk ve kültür dernekleri kuruyorlar, hem kendi Türk kökenliler arasında hem buldukları bölge insanları arasında güçlü iletişim kurup vatandaşlık bilinciyle hareket ederek haklarını kabul ettiriyorlar. İçlerinde yaşadıkları ülkenin insanları da bu tür davranışlara duygusuz kalamıyor ve soruyor: Bunlar nasıl insanlar? Nece konuşurlar, dilleri nasıldır, kültürleri bizimkine benzer mi, edebiyatları ne kadar zengindir, nasıl doğru ilişki kurabilir, onları nasıl daha iyi anlayabilirim vb. soruların cevaplarını alabilmek için de ya doğrudan ilişki kurup anlamaya çalışıyorlar, ya da Türkiye'ye turist olarak gelip insanımızı yerinde ve en doğal hâliyle tanıyorlar. Hatta o kadar ileri gidiyorlar ki, binlerce Alman, Hollandalı, Avusturyalı ve hatta İngiliz Türkiye'den ev alıp yerleşiyorlar ve ömürlerinin son yıllarını da burada geçirmek istiyorlar. Eldeki istatistikler bu sayının hemen her yıl arttığını ortaya koyuyor ve buralara uyum sağlayan o insanların mutluluğunu yapılan röportajlardan veya TV programlarından okuyoruz, görüyoruz.

Bütün bu yoğun ilişkilerin sonunda elbette ki, Türk dilinin güzel örneklerinden seçilmiş olan eserler öncelikle de Alman diline çevrilip

oralardaki okuyucuların önüne sürüldü. Böylece Türk edebiyatının son elli yıllık birikiminden bazılarını Alman okuyucu da okuyup öğrenme fırsatını yakaladı. *Türk Dili*'nin geçen sayılarında klasik edebiyatımızdan başlayarak çevrilen yazarlarımızın eserlerinden örnekleri okuyucularımıza tanıtmıştım.¹ Bu son yazımda da daha çok genç sayılabilecek yazarlarımızdan yapılan çevirileri gösterip yurt dışında da edebiyatımıza olan büyük ilginin tanıklığına katkıda bulunmak istiyorum.

Örneklere geçmeden önce bir gerçeğe de parmak basmak isterim. Türkiye'de son yirmi yıldan beri artan yayınevi sayısına paralel olarak basılan kitap sayısı da bir hayli çoğaldı. Bu artan sayıyı giderek gençleşen nüfusumuzun oranına böldüğümüzde yine de okunan kitap sayısının fazla olmadığı anlaşılacaktır. Kitap okumayı angarya kabul eden, hatta onu bir işkenceymiş gibi, bir cezalandırmamış gibi anlayan zihniyetin bir örneğini geçenlerde gazetede gördük.² Ancak bu kitabı itme düşüncesinin bir başka sebebi de bilgisayar ile ona bağlı teknolojik gelişmeler olduğunu düşünüyorum. Yaygınlaşan sosyal paylaşım siteleri, Genel Ağ'daki kolaylıklar, görsel araçlara olan ilgi, ulusal ve uluslararası ölçekte çok kullanıcının yararlanmasına açık olduğundan, kitap okuma işine ayrılacak zamanı gençlerimiz pek bulamıyor. Ama diğer yandan bol bol kitap basılıyor, hatta milyonlarca korsan baskısı yapılmış ve telif ücreti ödenmemiş eserler sık sık yapılan baskınlarda ele geçiriliyor.³ Bunlar arasında en çok satılan kitapların başı çektiğini de biliyoruz.

Kitapları yaygınlaştırma çabalarına bir katkı da günlük gazetelerimizin çıkardığı özel kitap ekleridir.⁴ Bunların bir bölümü her hafta belli günlerde, bazıları da aylık olarak gazeteyle birlikte parasız dağıtılmaktadır. Bu kitap eklerinde hem kısa veya uzun tanıtma ve eleştiri yazıları çıkmakta, hem yayın evi reklamları -indirimli olanları haber vermek için de olsa- verilmektedir. Bazı kitap eklerinde ise ayrıca çocuk edebiyatına ayrılmış renkli, özel sayfalar bulunmaktadır.

Sözünü ettiğim gazetelerin kitap ekleri aracılığı ile kendini ve eserlerini tanıtan çağdaş yazarların yurt içinde olduğu gibi, yurt dışında da tanındığını görüyoruz. Özellikle en yoğun Türk nüfusa sahip Almanya'da çevrilen kitaplar

1 bk. *Türk Dili*, S.726 (Haziran 2012), s. 387-398; S. 727 (Temmuz 2012), s. 40-46 ve S. 728 (Ağustos 2012), s. 50-57.

2 bk. Mehmet Tezkan, "Aslında Ne Oldu? Kitap Okuyana Ceza İndirimi", *Milliyet gazetesi*, 26.10.2012 Cuma, s. 7 ve "Kitap Okumak Ceza Haline Getiriliyor", Gülden Öktem'in haberi, *Milliyet gazetesi*, 27.10.2012 Cumartesi, s. 8.

3 Korsan yayın haberlerinin bir örneğini göstermesi için bk. "Korsan Kitap Toplatıldı", *Yeniğün gazetesi*, 18.10.2012. Malatya Emniyet Müdürlüğü açıklamaları ve Korsan Yayınların önünü kim kesecek? 23.600 "Korsan Kitap Toplatıldı", *Milliyet gazetesi*, 21.8.1997, s. 6.

4 Bilgi için bk. Gülcan Tezcan, "Edebiyat Kulisi -Kitap Ekleri Ne İşe Yarar?", *Star gazetesi*, Cumartesi Eki, 10.11.2012, s. 5.

aracılığıyla Türkiye’de bazı tartışmalara yol açan eserlerin tanınması dikkatimizi çekiyor. Bu dizi yazımızın bu sayıdaki sonuncusunu önceki yazılarımda sözünü etmediğim yazarlara ve onların eserlerine ayırmak daha doğru olacaktır. Böylece son yirmi yıllık döneme damgasını vurmuş, polemik konusuna sık sık sahne oluşturan yazarlar ve kitaplarının, artık Almanya’da bile bilinip tanındığı anlaşılacaktır. Bu tanıtma işinde Frankfurt ile Berlin şehirlerinde kurulan uluslararası kitap fuarlarının da büyük bir rol oynadığını belirtelim. Almanya’da açılan ve yayınlarda bulunan Türk yayınevleri, bu tür çeviri eserlere de önemli bir pay ayırıyor. Bir ara Türk Dil Kurumu yayınlarının da katıldığı Frankfurt Kitap Fuarı’nda görüp konuştuğumuz Türk öğrenciler, öğretmenler ve meslek sahipleri bu tür çeviri eserlerin çok rağbet gördüğünü ifade ettiler. Ancak son iki-üç yıldır TDK kitapları oralarda sergilenme imkânından mahrum kaldı; insanlarımızı ve Almanları da bilgilendirmek fırsatı kaçmış oldu. Almanca konuşan tanıtım elemanları birçok Alman ziyaretçinin bu çeviri eserlerden de, Türkçe eserlerden de sipariş vermesini sağladılar. Orada satış yapılamadığı için, bu tanıtım çalışmaları ancak fuar sonrasında meyvalarını veriyor. Bunu da göz ardı etmemek gerek...

Üzerinde en çok durulan hemen her gün ve her ay, farklı kalemler tarafından gazetelerin kitap eklerinde olsun, güncel haber sayfalarında olsun, adı sık sık geçen yazarımız Nobel Edebiyat Ödülü kazanan Orhan Pamuk’tur. Onun 1985 yılında yayımlanan *Beyaz Kale*’si Ingrid Iren imzasıyla 1990’da Frankfurt’ta okuyucuya ulaştırılır: *Die weisse Festung* (Insel Verlag, 200 s.). Aradan beş yıl geçtikten sonra okuduğumuz *Kara Kitap* bu eseri takip eder. *Das schwarze Buch* başlığını taşıyan kitabı aynı çevirmen Almancaya kazandırmıştır. (München, Carl Hanser Verlag, 1995, 576 s.). Orhan Pamuk’un *Yeni Hayat* (1994) adlı kitabını da çeviren aynı kişidir ve kitap *Das neue Leben* başlığını taşır (aynı yer, 1998, 352 s.). O yıllarda çok yoğun geçen yazı hayatını 1998 yılında *Benim Adım Kırmızı* romanıyla süsleyen yazarımızın bu kitabı da *Rot ist mein Name* başlığıyla çevrilmiş ve 2. baskısı Fischer yayın evi tarafından 2004’te yapılmıştır. Bir diğer önemli eseri *Kar* (2002) ise Christoph K. Neumann eliyle ve *Schnee* başlığıyla çıkmıştır (München, Carl Hansen Verlag, 2005, 520 s.). Nobel Edebiyat Ödülü’nü 2006 yılında alan Orhan Pamuk’un *İstanbul*’u ise bu kez Gerhard Meier eliyle ve *İstanbul - Erinnerungen an eine Stadt* adıyla çevrilmiştir (ay. y. 2006, 432 s.). *Das Museum der Unschuld* başlığıyla Almancaya kazandırılan *Masumiyet Müzesi* (2008) hemen aynı yıl içinde yine Münih şehrinde Carl Hanser Werlag tarafından yayımlanmıştır (650 s.). Ayrıca *Der Blick aus meinem Fenster* ise Hamburg şehrinde bir sesli kitap şeklinde 2008 yılında çıkmıştır. Onun hayatıyla ilgili 45 dakikalık bir belgesel filmin rejisörlüğünü Florian Leidenberger yapmıştır ve DVD olarak hazırlanan filmin adı *Orhan Pamuk: Die Entdeckung der Einsamkeit* (Yalnızlığın Keşfi)’tir. Bu film 2006 yılına aittir.

Çağdaş edebiyatımızın son yıllarda öne çıkan isimlerinden biri Zülfü Livaneli'dir. Kendisinin roman, senaryo ve diğer dallarda bir çok eseri olmasına rağmen, Behçet Necatigil'in *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*'nde (Varlık yayınları, İstanbul, 22. basım, 2004) yer almaması bir garip olay... Varlık yayın kurulu tarafından gözden geçirilip genişletilerek hazırlanan el kitabında kişiler neye göre seçilip tanıtılıyor?.. Neyse... Onun eserlerinden beşinin son yıllarda gördüğü yoğun ilgi dolayısıyla Almancaya çevrildiği anlaşılmaktadır. *Arafat'ta Bir Çocuk* (1978) bir Türkolog olan Klaus Liebe - Harkort eliyle *Ein Kind im Fegefeuer* başlığıyla yayımlanmıştır (Berlin, Ararat Verlag, 1992, 205 s.). Kendi şiirleri ile başka şairlerden aldığı metinleri bestelediği sözleri ise *Lieder Zwischen Vorgestern Und Übermorgen* başlığı altında, Yüksel Pazarkaya çevirisi ile aynı şehirde çıkmıştır (1982, 80 s.). Türk dilinde yazılmış birçok eseri başarıyla çevirmiş olan Wolfgang Rieman, Zülfü Livaneli'nin iki kitabına imza atmıştır. Bunlardan ilki *Engereğin Gözündeki Kamaşma*'ya (1996) *Der Eunuch von Konstantinopel* olarak başlık konmuştur (İstanbul Harem Ağası). Bu kitap Zürih'te Unionsverlag tarafından yayımlanmıştır (2002, 160 s.). Diğer bir eseri ise *Bir Kedi, Bir Adam, Bir Ölüm* (2001) başlığı değiştirilmeden *Katze, Mann und Tot* olarak aynı yerde 256 sayfalık bir çeviri şeklinde raflarda yerini almıştır. Yazarın son çevrilen eseri *Mutluluk* (2002) da *Glückseligkeit* adıyla yayımlanmıştır (Stuttgart, Klett- Cotta Verlag, 2008, 320 s.).

Uzun yıllardan beri Paris'te yaşayan ve Fransa Ulusal Araştırma Merkezi görevlilerinden olan Nedim Gürsel çeşitli hikâyeleri ile bazı antolojilerde yer almıştır. Ayrıca İstanbul Devlet Tiyatrosu sahnelerinde 1995 yılında sahneye konan *İlk Kadın Hikâyesi Die erste Frau* başlığı altında ve Eva W. Karabulut tarafından çevrilmiştir (Frankfurt a. M. , Dağyeli Verlag, 1986, 120 s.). Türk Dil Kurumunun 1976 yılı hikâye ödülüne layık görülen *Uzun Sürmüş Bir Yaz* aynı çevirmen eliyle ve *Ein Sommer Ohne Ende* (ay. y., ay. yayın evi, 1998, 198 s.) başlığıyla yayımlanmıştır. Bu kitaptaki resimleri Şeyma Soydan yapmıştır.

Türk edebiyatında öyle eserler vardır ki, yayımlandıklarında ve yayın sonrasında sürekli bir tartışma konusu oluşturmuşlardır. Üzerinde zaman zaman bir hayli konuşulan bu eserlerin bir bölümü ortaya çıkan olumlu-olumsuz sayılabilecek reklam dolayısıyla sinema filmlerine, televizyon dizilerine uyarlanmıştır. Hikâye veya romanın aslına hemen hiçbir benzerlik göstermeyen yeni kahramanlara, yeni olaylara, ilgisiz bir biçimde bu uyarlamalarda yer verilmiştir.⁶ Son yıllarda böyle bir iki uyarlama daha farklı

5 Bazı kanallarda gösterime girenlerden Halit Z. Uşaklıgil, *Aşk-ı Memnu*; Orhan Kemal, *Kötü Yol* ile *Evlerden Biri*; Ayşe Kulin, *Veda*, Reşat N. Güntekin, *Yaprak Dökümü*.

6 Uyarlamalar için bk. N. Gözaydın, Hanımın Çiftliği'nde Vukuat Var: Orhan Kemal Vurdular", *Türk Dili*, S.: 699 (Mart 2010) s. 195-203.

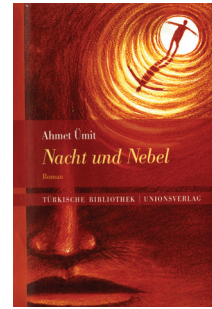
TV kanallarında gösterime girmiş bulunuyor.⁶ Bunlardan biri olan *Ağır Roman* (1990) Metin Kaçan tarafından yazılmıştır. Yayımlandığı günden beri çeşitli tartışmalara ve eleştirilere maruz kalan bu eser sonradan film senaryosu olmuş, tiyatro sahnesinde de canlandırılmıştır. Yazarın bu kitabı Almanca *Cholera Blues* başlığıyla Michael Hess eliyle çevrilmiş olup Berlin'de Dağyeli yayın evince yayımlanmıştır. (2003, 172 s.). İkinci kitabı ise *Fındık 8* (1997) yine aynı çevirmenin imzasını taşır ve yine aynı yerde çıkmıştır (2008, 220 s.).

Farklı çevrelerde tartışılmış olan bir yazar da Ahmet Altan'dır. Onun Almancaya çevrilen ilk eserinin adı *Der Duft des Paradieses*'dir. Ute Birgi-Knellessen tarafından okuyucuya sunulan bu kitap Berlin'de yayımlanmıştır. (Krüger Verlag, 2003, 415 s.). İkinci baskıyı ise ünlü Fischer Verlag bir yıl sonra yapmıştır. Yazarın diğer bir kitabı, *Atlas unsichtbarer Kontinente* başlığıyla aynı çevirmen eliyle okuyucuya sunulmuştur (Zürich, Amman Yayın Evi, 2004, 296 s.).

Roman ve hikâyelerin dışında çok az şiir kitabının çevrildiğini görüyoruz. Bunlardan en önemlisi Ahmet Arif'in *Hasretinden Prangalar Eskittim* (1968) başlıklı kitabıdır. Türkçe ve Almanca iki dilli olarak Dağyeli yayınevi tarafından yayımlanan kitabı Helga Dağyeli - Bohne ile Yıldırım Dağyeli hazırlamıştır (2008, 194 s.). Ayrıca Bülent Ecevit'in şiirlerinden bir seçkiyi Yüksel Pazarkaya çevirmiş, Stuttgart'ta yayımlamıştır: *Işığın Taştan Oydum* (1976); *Ich meisselte Licht aus Stein* (Klett - Cotta Verlag, 1978, 126 s.).

Edebiyatımızda daha çok yazdığı gerilim ve polisiye romanlarıyla ağırlığını hissettiren Ahmet Ümit'in üç eserinin çevrildiğini biliyoruz. Onun *Sis ve Gece* (1996) adlı kitabı Wolfgang Scharlipp *Nacht und Nebel* başlığıyla ve ayrı bir değerlendirme yazısını ekleyerek çevirmiştir (Zürich, Unionsverlag, 2005, 368 s.). İkinci kitabı *Patasana* (2000) ise Recai Hallaç'ın çevirisidir (Berlin, Dağyeli Verlag, 2008). İstanbul'da geçen polisiye hikâyelerinden oluşan başka bir kitabı yine aynı yıl yayımlanmış olup Tevfik Turan tarafından TEDA projesi çerçevesinden hazırlanmıştır ve Hamburg'da Verlag auf dem Ruffel'de çıkmıştır. Kitabın başlığı *Der Teufel steckt im Detail* (*Şeytan Ayrıntıda Gizlidir*).

Yazarlarımızdan Bilge Karasu'nun iki kitabı Almancaya çevrilmiştir. İlki *Göçmüş Kediler Bahçesi*'ni (1980) bir değerlendirme yaparak çeviren Deniz Göktürk'tür. On üç hikâyenin yer aldığı bu kitap *Der Garten entschwendener Katzen* başlığıyla Frankfurt a. M. şehrinde Literaturca Verlag tarafından

2002 yılında yayımlanmıştır. İkinci kitap *Gece* (1985) olup çevireni Beatrix Caner'dir: *Die Nacht* (ay. y., 2001).

Türk Dili dergimizde 1953-1955 yılları arasında şiirlerini gördüğümüz yazar Demir Özlü sürrealist romanlarıyla dikkati çekmiştir. Sait Faik Hikâye Ödülü'nü 1989'da, Orhan Kemal Roman Ödülünü de bir yıl sonra kazanmış olan yazarın hikâyelerinden meydana getirilen kitabı *Ein İstanbuler Traum* başlığıyla, Şeyma Soydan'ın resimleriyle donatılmıştır. Çevirenleri Helga Dağyeli - Bohne ile Yıldırım Dağyeli'dir (Frankfurt a. M., Dağyeli Verlag, 1987, 64 s.). Kendisinin 1987 yılında çıkan *Berlin'de Sanrı* adlı romanı Sezer Duru eliyle Almancaya kazandırılmıştır. Kitapta ayrıca Renata von Margold'un 16 fotoğrafı da yer almaktadır: *Berliner Hallazinationen* (Berlin, Literische Collquium, 1994, 92 s.). Yine değişik hikâyelerinin bir arada olduğu *Der Beginn einer Liebe: Geschichten aus Istanbul*'u Beatrix Caner çevirmiş ve bir değerlendirme yazısı da eklemiştir (Frankfurt a. M. Literaturca - Verlag, 2002, 144 s.).

Yukarıda Zülfü Livaneli hakkında söylediğim eksik noktayı Behçet Necatigil'in eserlerinde Celil Oker adının da yer almayışı yüzünden tekrar etmek zorundayım. Kayseri'de 1952 yılında doğan, çok yönlü çalışmalarıyla tanınmış bir yazar olan C. Oker niçin bu kaynak kitaba alınmamıştır? Gazetecilikle uğraşmış, mütercimlik yapmış, *Türk ve Dünya Meşhurları Ansiklopedisi* sayfalarında görevlendirilmiş Oker'in 1987'de Merkez Ajansı kurduğunu görüyoruz. Onun dört kitabı Almancada yayımlanmıştır. Üniversitelerde de reklamcılık dersleri veren Oker'in bu kitapları bir dizi gibi görünür. Bunların ilki 2000 yılında *Schnee am Bosphorus - Remzi Ünals erster Fall*'ı Ute Birgi-Knellesen çevirmiştir (Zürich, Unionsverlag, 160 s.). Dizinin ikinci kitabı *Foul am Bosphorus Ein Fail für Remzi Ünal* başlıklı kitap da aynı çevirmenin imzasını taşır ve aynı yerde çıkmıştır (2001, 251 s.). Bu kitabın devamı olan *Letzter Akt am Bosphorus- Ein Fall für Remzi Ünal* 'ı Nevfel A. Cumart çevirmiştir ve aynı yerde 2004 yılında yayımlanmıştır. Dizinin dördüncü kitabı N. A. Cumart çevirisi olup *Dunkle Geschaefte am Bosphorus- Ein Fall für Remzi Ünal* başlığıyla aynı yerde yayımlanmıştır (2008, 288 s.).

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü'nü 1987'de Sait Faik Hikâye Ödülü'nü 1996'da kazanan Cemil Kavukçu'nun iki iki kitabı çevrilmiştir. *Gamba* başlıklı eserini Beatrix Caner çevirmiş, 2008 yılında Frankfurt şehrinde Literaturca Yayınevinde yayımlanmıştır. İkinci kitabı da aynı çevirmen hazırlamış, aynı yayın evinde 2007'de bastırılmıştır: *Die Traume eines Anderen* (240 s.).

Murathan Mungan'ın beş hikâyesinden oluşan kitabını *Palast des Ostens* başlığıyla çeviren Birgit Linde ile Alex Bischof'dur (Zürich, Unionsverlag, 2006, 320 s.). Gerhard Meier'in çevirdiği ve *Tschador* adlı eser ise 2008 yılında

Münih'te Blumenbar Verlag tarafından bastırılmıştır (160 s.).

Bildiğim kadarıyla sadece birer eseri Almancaya çevrilen yazarlarımızı şöyle bir listede sıralamak mümkün olacaktır:

- Ahmet Say, *İpek Halıya Ters Binen Kedi* (1982); *Die Katze die sich rücklings auf den Seidenteppich setzt*, çev. Armağan Ok - Erika Greber , Berlin, Express Verlag, 1985, 96 s.

- Muzaffer İzgü, *On Sekiz Hikâye; Der Herr mit dem Stiernacken*, çev.: Ute Tornow, Oberhausen Ortadoğu Verlag, 1988,144 s.

- Ferit Edgü, *Eylül'ün Gölgesinde Bir Yazdı* (1988); *Ein Sommer im Septemberschatten*, çev.. Sezer Duru, Zürich, Unionsverlag, 1990, 112 s.

- Cahit Külebi, şiirler, iki dilli; *Türk Mavisini/ Türki*, çev.: Klaus - Detlev Wannig, Berlin, Hitit Verlag, 1994, 207 s.

- Kaan Arslanoğlu, *Kişilikler* (1995); *Charaktere*, çev.: Sabine Adatepe, Münster, Unster Verlag, 2000, 350 s. (Behçet Necatigil'in eserinde yazarın adı yok.)

- Çetin Öner, *Son Çerkes; Der letzte Tscherkesse*, çev.: Cornelius Bischoff, Frankfurt a. M., Literaturca - Verlag, 2004, 137 s. (B. Necatigil'in eserinde yazarın adı yok).

- Hasan Ali Toptaş, *Gölgesizler* (1995); *Die Schattenlosen*, çev.: Gerhard Meier, Zürich, Unionsverlag, 2006, 256 s.

- İzzet Celasin, *Kara Gök, Kara Deniz; Schwarzer Himmel Schwarzes Meer*, çev.: Günter Frauenlob, Köln, Kiepenheuer- Witsch Verlag, 2008, 398 s. (B. Necatigil'in eserinde adı yok).

-Tezer Kırıl, ? ; *Die kalten Naechte der Kindheit*, çev.: Wolfgang Riemann, Berlin 1985, 98 s.) (B. Necatigil'in eserinde adı yok).

- Mustafa Kutlu, *Üç Hikâye; Brief mit Stiefmütterchen*, Viyana, Seifert Verlag, 2008, 150 s.

- Necati Tosuner, *Yalnızlığa Övgü /Lob der Einsamkeit*, İki dilli, Erlangen, Sardes Verlag, 2008.

- Murat Uyarkulak, *Tol* (2002) , *Zorn*, çev.: Gerhard Meier, değerlendirme yazısı Jens Peter Laut, Zürich, Unionsverlag, 2008, 352 s. (B. Necatigil'in eserinde yazarın adı yok).

- Nihat Behram, *Gurbet* (1987); *Die Fremde*, çev.: Lale Direkoğlu-Christoph Schroeder, Wuppertal, Peter Hammen Verlag, 1989, 472 s.

-Özcan Ergin, hikâyeler, *Charlie Kemal - Erzählungen*, çev.: Thomas Wenzler, Köln Diederich Verlag, 1972, 197 s. (Behçet Necatigil'in eserinde yazarın adı yok)

Türk dili ve edebiyatı, Avrupa Birliği ülkeleri arasında her bakımdan en yoğun ilişki yaşamakta olduğumuz Almanya'da gün geçtikçe daha çok çeviri eserlerle tanınmaktadır. Yazı dizimizin de ortaya çıkardığı bu gerçek, son on yılda daha da güçlü bir biçimde kendini kanıtlamaktadır. Bu bakımdan çeviri eserlerin zaman içinde sayılarının artacağını, bu yolla her iki ülke arasında dil, edebiyat, turizm, siyaset, teknik, sağlık, spor vb. alanlarda önemli ve olumlu gelişmeleri sağlayacağına inanıyorum.